

KKV
Annika Sandberg

Vladimir Bastidas
Stockholms Universitet
08-163290
070-2599852

Slutrapport

Projekt: The EC Antitrust Rules on Patent Licensing – Stimulation of Innovation or Control of Monopoly Power?
(Doktorsavhandling)

Dnr: 129/2002

Huvudansvarig : Prof. Nils Wahl

Medarbetare: (Doktorand) LL.M. Vladimir Bastidas

Härmed slutrapporteras projektet Dnr 129/2002. Efter samtal med Joakim Wallenklint bifogas slutrapporten i form av det dokument som bifogas med detta brev. Notera att avhandlingens titel förändrades under arbetets gång och överensstämmer inte längre med namnet på projektet.

Vänligen,

Vladimir Bastidas

Slutrapport

Projektet har avslutats genom doktorsavhandlingen "Promoting Innovation? – A Legal and Economic Analysis of the Application of Article 101 TFEU to Patent Technology Transfer Agreements" som försvarades vid disputationen den 15 november 2011 vid Stockholms Universitet.

Projektets övergripande syfte har varit att fastställa om kartellförbudet inom EU:s konkurrensrätt, artikel 101 fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF), främjar innovation.

Projektet omfattar en rättsekonomisk analys av de konkurrensrättsliga regler som tillämpas på patentlicensavtal. Arbetet har bestått i att fastställa gällande rätt genom en analys av Kommissionens förordning 772/2004 samt rättspraxis under artikel 101 FEUF samt en utvärdering av gällande rätt utifrån ett ekonomiskt perspektiv. Till skillnad från tidigare arbeten har denna avhandling ett fokus på Transaction Cost Economics (TCE) i enlighet med Oliver Williamsons arbete.

Avhandlingen består av tre delar. Den första delen rör frågor som syfte, frågeställningar, avgränsningar och metod (I.1-I.4).

Den andra delen utgör den teoretiska delen (I.5-III). Där ges en introduktion till olika konkurrensrättsliga skolor (Ordoliberalism, Chicagoskolan, etc.) och artikel 101 FEUF, en översikt över ekonomiska rättfärdiganden av patentsystemet, en introduktion till den s.k. "patent-antitrust intersection", en genomgång av de ekonomiska aspekterna av patentlicensavtal och olika avtalsklausuler, samt en översikt över olika "tester" som kan tillämpas vid den konkurrensrättsliga bedömningen av patentlicensavtal. Det viktigaste som presenteras i denna andra del är synen på patentlicensavtal från ett TCE-perspektiv.

Den tredje delen består av analysen av bedömningen av patentlicensavtal enligt artikel 101 FEUF och förordning 772/2004 samt slutsatser (IV-VIII). Genomgående fastställs gällande rätt genom en juridisk analys som sedan utvärderas från ett ekonomiskt perspektiv med hjälp av de slutsatser som dragits i den andra delen av avhandlingen.

Vad avser slutsatserna slås för det första fast att begreppet innovation måste breddas. Innovation omfattar inte endast uppfinningen som patentskyddas, utan även all den input som licenstagaren bidrar med under innovationsprocessens gång som t.ex. tillverkning, distribution och marknadsföring. Detta innebär att skyddet av innovation innebär att även licenstagarens incitament till att ingå avtalet måste skyddas under konkurrensrätten.

För det andra öppnar licensiering upp risker, s.k. transaktionskostnader, mellan licensgivare och licenstagare. Dessa risker begränsas genom restriktiva avtalsklausuler vilka ofta är misstänksamma från ett konkurrensrättsperspektiv. En analys under konkurrensrätten måste därför uppvisa en hög grad av förståelse för transaktionskostnader om innovation skall skyddas eller främjas genom konkurrensrätten.

Utvärderingen av förordning 772/2004 om tekniköverföring och kommissionens riktlinjer visar att den rådande ordningen skyddar innovation och tillåter avtalsparterna skydda sig själva från transaktionskostnader. Detta beror framför allt på den ”nya” mer ekonomiska analysen enligt artikel 101 FEUF som kommissionen införde genom moderniseringsreformen 2004. En stor del licensavtal förväntas därmed fall utanför kartellförbudet helt enkelt därför att de inte kan påverka konkurrensen i termer av prisökningar eller begränsningar av produktion.

Utvärderingen visar dock även på vissa mer problematiska aspekter av kommissionens analys där transaktionskostnader inte beaktas i tillräckligt hög grad. Framför allt tycks kommissionen avseende vissa klausuler, som t.ex. territoriellt skydd, beakta marknadsstyrka i alltför stor grad vid tillämpningen av nödvändighetskriteriet under artikel 101.3 FEUF. Detta medför att transaktionskostnadsproblematiken inte beaktas tillräckligt mycket, eftersom de transaktionskostnader som uppstår inte påverkas av parternas marknadsstyrka.

Den viktigaste slutsatsen som presenteras i avhandlingen är att kommissionen måste öka sin medvetenhet om transaktionskostnader för bedömningen enligt nödvändighetskriteriet samtidigt som bedömningen bör vara mer restriktiv enligt fjärde och sista kriteriet i artikel 101.3 FEUF, konkurrenstestet.

För kopior av avhandlingen kontakta vladimir.bastidas@juridicum.su.se eller vladimir.bastidas@oru.se.